

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE CONCILIIS, ET|| ECCLESIA MILITANTE,|| QVATVOR LIBRIS||
COMPREHNSA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XVI. Soluuntur obiectiones aduersariorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53873)

QVÆ, nulla est Respublica, quæ ratione naturali docente, non habeat aliquem ordinem in comitiis, ita vt nō quicunque de plebe, sed tantum Principes & capita ceterorum locum & suffragium habeant.

CAPVT XVI.

Soluuntur obiectiones aduersariorum.

AT obiciunt PRIMÒ à Protestantibus in libello, qui inscribitur, *Causa; &c. testimonium Luca Act. 15.* vbi sanctus Lucas loquens de primo Concilio Apostolorum, ait: *Conuenerunt Apostoli & Seniores videre de verbo hoc.* Et infra: *Tunc placuit Apostolis & Senioribus cum omni Ecclesia;* vbi videmus, non solum Apostolos, sed etiam Presbyteros & Laicos in primo Concilio adfuisse.

RESPONDEO, in isto Cōcilio interfuisse Apostolos, tanquam iudices, ad definiendum, Presbyteros autem ad consultandum; plebem autem non esse vocatam, sed tamen adfuisse, & consensisse, non quidem definiendo, vel disputando, sed tantum audiendo, & non reclamando; quod ita esse probatur dupliciter: PRIMVM, ex consuetudine Ecclesiæ, quæ est optima Scripturarum interpret; nam cum in omnibus Conciliis, quæ post Apostolica tempora sunt celebrata, hunc ordinem obseruatum esse constat, vt soli Episcopi fuerint iudices, licet præsentibus adfuerint multi alij, vt Clerici, vel Laici, idem omnino in Apostolico Concilio seruatum esse credere debemus. Nec enim Ecclesia vniuersa, ac præsertim primis illis temporibus, ab Apostolorum exemplo & traditione discessisset.

DEINDE, hoc idem ex ipso contextu demonstrari potest; nam quod Apostoli & Presbyteri tantum vocati sint, patet ex eo, quod ibi dicitur: *Cōuenerunt Apostoli & Seniores videre de verbo hoc,* vbi nulla mētio fit plebis. DEINDE, quod tam Apostoli, quam Seniores loquuti sint, donec discutebatur controuersia, colligitur ex verbis illis (*& cum magna disquisitione fieret*) quod verò post disputationem, in qua Apostoli & Presbyteri loquuti erant, soli Apostoli sententias definitiuas

uas dixerint, patet ex eo, quod soli Petrus, Paulus, Barnabas, & Iacobus introducuntur à Luca loquentes. Et quòd nulli alij sententias dixerint, patet ex continuatione textus; nam post Petri sententiam, mox subditur: *Tacuit autem omnis multitudo, & audiebat Paulum & Barnabam.* Deinde subditur: *Et postquam tacuerunt,* nimirum Paulus & Barnabas, *respondit Iacobus dicens,* & mox finita Iacobi oratione, subiungitur: *Tunc placuit Apostolis, &c.*

Itaque mendacium est, quod Magdeburgenses dicunt, omnes qui ibi erant, sententiam suam dixisse. quod autem sequitur: *Placuit Apostolis & Senioribus cum omni Ecclesia,* intelligitur de consensu tacito, qui debet dari ab omnibus, qui sunt in Concilio. Vide Concilium Carthaginense in operibus Cypriani; nam etià in eo Concilio adfuerunt cum Episcopis etiam Presbyteri, Diaconi, & Laici permulti, & tamen soli Episcopi sententias dixerunt.

SECUNDO, obiiciunt iidem ibidem, Concilium generale vniuersam Ecclesiam repræsented, ergo debet esse ibi homines ex omni genere, id est, Episcopi, Presbyteri, Principes, Priuati, Clerici, Laici, &c.

RESPONDEO, multis modis posse aliquid repræsented, sed optimum modum esse, quo per Principes repræsentedantur populi. Sic enim in comitiis generalibus multorum statuum congregari solent consules vel domini ciuitatum; sic in comitiis Ecclesiæ generalibus congregantur omnes Episcopi; nam quilibet Episcopus personam gerit suæ Ecclesiæ, vt patet ex Cypriano lib. 4. epist. 9. vbi dicit, Ecclesiam esse in Episcopo. Quare Eusebius lib. 3. de vita Constantini, Concilium Episcoporum C C C. XVIII. vocat conuentum orbis terrarum. Et Augustinus lib. 1. de Baptismo, cap. 18. eiusdem Concilij Episcoporum consensum vocat totius Ecclesiæ consensum.

TERTIO, obiiciunt iidem ibidem, cõmunis causa communibus votis & viribus iuuanda est, sed causa fidei est cõmunis omnibus Christianis; nec enim minus fides ad Laicos, quàm ad Clericos pertinet; igitur ad Concilia etiam Laici conuocandi sunt. RESPONDEO, causam fidei ad omnes pertinere, sed diuerso modo; nam ad Prælatos pertinet vt doctores, ad ceteros vt discipulos, sicut in bello causa vi-

etoria ad totum exercitum pertinet, tamen Ducum est præcipere & ducere exercitum, ceterorum pugnare.

Si quis obiiciat illa verba Nicolai I. in epistola ad Michaëlem, quæ habentur etiam dist. 96. can. *Vbinam: Vbinam, inquit, legistis, Imperatores antecessores vestros synodalibus conuentibus interfuisse, nisi forte in quibusdam, ubi de fide tractatum est, quæ vniuersalis est, quæ omnium communis, quæ non solum ad Clericos, verum etiam ad Laicos, & omnes omnino pertinet Christianos?* Responderi potest, Nicolaum ex eo, quod fides communis est omnibus, rectè collegisse, Imperatorem debere interesse, non quidem vt Iudicem, sed vt eum, cui incumbit defendere communem fidem edictis ac legibus, & si oporteat, etiam gladio.

QUARTO, obiiciunt iidem, & Carolus Molinæus locis notatis, necnon Brentius in Confessione VVirtembergica, capite de Conciliis, & HERMANNVS Hamelmannus lib. I. prolegomenorum, cap. 6. saepe vnus hominis etiam Laici sententia præposita est sententiæ totius Concilij, quia Scripturæ auctoritate magis munita erat, & sine dubio etiam deinceps præponenda est; ergo debent ad Concilium vocari etiam Laici, & quicumque alij.

Antecedens probant, PRIMO ex Gratiano 36. quæst. 2. canone vltimo, vbi legimus, Hieronymi auctoritatem Scriptura sacra munitam, toti Concilio generali præiudicasse. SECUNDO, ex Panormitano in cap. Significasti, de electione, & ex Ioanne Gersone parte prima de examinatione doctrinarum: quorum ille dicit, vnus priuati sententiam præponendam esse sententiæ Papæ, si ille priuatus moueatur melioribus auctoritatibus Testamenti veteris & noui; iste autem docet, quemcunque hominem doctum posse & debere toti Concilio resistere, si videat illud ex malitia, vel ignorantia errare.

Confirmatur hoc argumentum, quia ratio, cur Episcopi præcipuè vocentur, est, quia existimantur esse doctiores ceteris; si ergo multi Laici inueniantur doctiores Episcopis, vel æquè docti, cur non vocabuntur ad Concilium?

RESPONDEO ad primum, Sententiam vnus priuati posse anteponi sententiæ Concilij generalis ante definitionem, dum caussa discutitur; in discussione enim eruditio, non auctori-

Autoritas personæ primas tenet; præterea etiam post definitionem, quando constat, Concilium fuisse illegitimum: at nullo modo post definitionem Concilij legitimi.

Ad illud ex Gratiano, dico PRIMO, mentiri Hermannū, cū ait, secundum Gratianum anteponi Hieronymū Concilio generali; non enim de generali, sed de particulari loquitur Gratianus. SECUNDO dico, illa verba, quæ Gratianus Hieronymo tribuit, nusquam inueniri in operibus Hieronymi, nec videri eius verba. TERTIO dico, Gratianum eo loco lapsum esse, non enim pugnant Hieronymus & Concilium, ut Gratianus putauit. Hieronymus enim tantū dicit, secundum legem veterem licuisse raptori ducere in uxorem mulierem à se raptam, si pater eius consentiat, Concilium autem statuit, ut non obstante lege illa veteri, quæ iudicialis est, & Christianos non obligat, non liceat raptori in uxorem ducere eam, quam rapuit.

Ad illud ex Panormitano & Gersone dico, PRIMO, eos loqui conditionaliter, sicut Apostolus, cū ait ad Galatas primo: *Si nos, aut Angelus de cælo euangelizet, &c.* Sicut ergo ex conditionalis sententia Apostoli non licet colligere, ergo Apostoli & Angeli poterant euangelizare aliquid cōtrarium Euangelio Christi; ita quoque ex eo, quod Panormitanus & Gerson dicunt, licere vnicuique resistere Concilio, aut Papæ, si eos errare videat; non licet colligere, ergo absolute Concilia & Pontifices errare possunt, & ideo priuati homines ad Concilia vocandi sunt. Dico SECUNDO, eos loqui de resistentia, quæ potest fieri Concilio vel Papæ, tempore discussionis ante decisionem, vel etiam postea, quando Concilium est illegitimum.

Ad confirmationem dico, Episcopos quidem debere eligi quàm doctissimos & optimos, tamen eos auctoritatem iudicandi habere, non quia docti sunt, sed quia sunt personæ publicæ, id est, Principes habentes Ecclesiasticam iurisdictionem; quemadmodum etiam in Principibus & Iudicibus secularibus, requiritur quidem iurisprudentia & probitas, tamen non propterea licebit priuato homini meliori, & doctiori deturbare Principem, aut Iudicem de sua sede, & eam occupare.

QUINTO, obiicit Hermannus Hamelmannus libro 3. prole-

prolegom. cap. 10. multa veterum testimonia, quod coram populo tanquam iudice causæ fidei disputatæ sint. Sic enim disputarunt Apostolus Petrus & Simon Magus, apud Clementem lib. 1. & 2. recognit. Archelaus Episcopus & Manichæus, apud Epiphanium hæresi 56. Sylvester Papa & Iudæi apud Zonaram in vita Constantini; Athanasius & Arius, apud Vigilium Episcopum Tridentinum; Augustinus & Maximinus, apud Augustinum lib. 1. cap. 1. contra Maximinum. Quod etiam in Nicæno Concilio multi fuerint Laici docti & eloquentes, patet ex Nicephoro lib. 8. cap. 14. Denique, quod populus sit iudex, disertè habet AMBROSIVS in epistola 32. vbi sic loquitur: *Causam fidei, inquit, in Ecclesia agendam quis abnuat? Si quis confidit, huc veniat.* Et paulò post: *Iste populus iudicat, cuius in corde lex diuina est, non humana: Lex non atramento scripta, sed Spiritu Dei viui.* Et infra: *Sed Auxentius, inquit, certus, non ignaros vos esse fidei, sestrum refugit examen.*

Pro solutione duo notanda sunt. PRIMÒ, duplex esse iudiciũ, publicũ & priuatum. Publicum est, quod profertur à publico iudice cum auctoritate, ita vt teneantur ceteri illi iudicio acquiescere. Priuatum est, ea sententia, quam quisq; eligit vt veram, sed neminem obligat; quomodo in disputationibus Theologorum & Philosophorum, auditores sunt iudices, audita enim vtraque parte eligunt quod volunt, sed neminem cogere possunt, vt similiter sentiat.

Nota SECUNDO, iudiciũ publicum in causa fidei nõquam esse tributum populo, iudiciũ autem priuatum aliquando esse tributum etiam à piis & sanctis hominibus; sed tunc solũ, cùm aliud fieri non potuit: tenentur enim populi sequi iudiciũ pastorum suorum; tamen quando hæretici impunè versantur cum Catholicis, & multos seducunt, expedit quandoque publicas disputationes coram populo cùm eis inire, & relinquere iudiciũ populo, vt sequatur, quos viderit melioribus rationibus niti: quomodo fecit Helias lib. 3. Reg. cap. 18. qui cùm non posset aliter reuocare populum à cultu Baal, instituit certamen cum Prophetis Baal, præsentem populo, & ait: *Qui exaudierit per ignẽ, ille sit Deus, si Dominus est Deus, sequimini illum; si Baal est Deus, sequimini eum.*

HIS notatis, dico ad illa omnia loca, in illis disputatio-
nibus datum esse populo iudicium priuatum, nō publicum,
& hoc quia non poterat aliter fieri. Id quod ex illa epist. 32.
AMBROSII intelligi potest. Sic enim ait: *Veniant planè si
qui sunt, ad Ecclesiam, audiant cum populo, non ut quisquam
iudex resideat, sed vnusquisq; de suo affectu habeat examen,
& eligat quem sequatur.* Vbi vides negari, populo iudicium
publicum, tribui priuatum; cur autem tribueretur priuatū,
caussa erat, quia tunc Mediolani Imperator Arianis faue-
bat, nec poterat aliud obtineri. Hoc in genere ad illa omnia
loca dici potest. In particulari autem, ad illud de Nicæno
Concilio, sciendum est, Laicos non esse vocatos, nec inter-
fuisse actis Concilij, sed per se venisse, vt extra Concilium di-
sputarent cum Episcopis, quos audierant ex toto orbe eò
conuenisse. Vide Ruffinum lib. cap. 3.

CAPVT XVII.

*Quot Episcopi requirantur ad generale
Concilium.*

RÆTER hæc argumenta hæreticorū, mouēt
Catholici vnum dubium de his, qui interesse de-
bent in Concilio; nam vel ad generale Conci-
lium faciendum requiruntur omnes Episcopi
totius orbis, vel aliqui tantū; si omnes, nullum fuit ergo
hactenus Concilium generale, neque etiam videtur dein-
ceps futurum; si aliqui tantū, qui nam illi sunt? non enim
videtur maior ratio de vno, quàm de alio.

RESPONDEO, non posse istam quæstionem solui melius,
quàm ex consuetudine Ecclesiæ, & ex iis Conciliis, quæ om-
nium consensu generalia fuerunt, qualia sunt quatuor pri-
ma. Ex consuetudine autem Ecclesiæ colligimus quatuor
conditiones, & sufficere, & requiri ad generale Concilium.
PRIMA est, vt euocatio sit generalis, ita vt innotescat omni-
bus maioribus Christianis prouinciis. Id enim constat sem-
per fuisse seruatum, adeò vt VII. Synodus act. 6. ideo iudica-
uerit Concilium Constantinopolitanum contra imagines,
non fuisse generale, quia nō exiit sonus eius in oēm terram.

SECUN-